

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

KLAGE FRA A, PÅ DOMMERFULLMEKTIG B, X TINGRETT. SAK NR 27/04.

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 14. juni 2004 fattet vedtak i ovennevnte sak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Anne Lise Rønneberg, leder, Jon Høyland, Halvor Kjølstad, Trine Buttingsrud Mathiesen og Wenche Frogn Sellæg.

Ved brev 25. mars 2003 har A, innsendt klage på dommerfullmektig B, X tingrett. Klagen gjelder misnøye med rettsavgjørelse, dommeratferd og sen saksbehandling. Klagen er forelagt for dommerfullmektig B til uttalelse. Slik er inngitt 6. mai 2004. Embetsleder i X tingrett er orientert om klagen, og han har innsendt supplerende uttalelse ved brev som er innkommet 19. mai 2004. Klager har i brev 8. juni 2004 kommentert dommerfullmektigens uttalelse, et skriv som dommerfullmektigen er gjort kjent med.

Klager har i hovedsak anført følgende:

Dommerfullmektigen avsa 9. februar i år dom i en sak hvor klageren var part, og som gjaldt bl.a. klagers investeringer i avdød samboers eiendom. Klageren oppfattet dommeren som partisk, bl.a. på grunn av dommerens formuleringer i den dom som ble avsagt. Klageren ble karakterisert som "taktløs", og det ble også uttalt at han hadde "opprådt culpøst". I den sammenheng betegnelsen ble brukt, var dette et bevis på dommerens partiske opptreden.

Både vitner og klagers advokat avga forklaringer som dommeren ikke festet lit til.

Klageren protesterte på motpartens sakskostnader, som var særdeles høye. Klageren er uenig med dommeren, når denne hevdet at "omkostningene har vært nødvendige for å få saken betryggende utført.

Under hovedforhandlingen ble partene anmodet om å søke saken forlikt, noe som ikke førte frem. Da ba dommeren om å få vite hvilke beløp dette strandet på. Klagers prosessfullmektig mente at dette ikke vedkom retten, men dommeren ga seg ikke før han fikk frem at det strandet på minst kr 400 000. Sett i sammenheng med dommen, synes dette som en underlig opptreden.

Følgende forhold anses som klanderverdige:

- Dommeren har ikke opptrådt uhildet.
- Dommeren har ikke belyst saken skikkelig ved å ha unnlatt å foreta befarings.
- Dommeren har ikke festet lit til vitneutsagn som kan bekrefte samboernes avtale.
- Dommeren har ikke festet lit til vitneutsagt fra et medlem av norsk advokatforening.
- Dommeren har anvendt feile tidspunkter for samboerforholdets varighet.
- Dommeren har ikke klart å skrive dommen innen vanlig tidsfrist.

Dommen er anket til lagmannsretten. Det er klagerens oppfatning at ”det i denne saken er utøvet stor urett knyttet til et hastverksarbeid som ikke er domstolene verdig, og som ikke inngir alminnelig tillit og respekt for vårt rettsapparat.

Innklagede har i hovedsak anført følgende:

Klagepunktene nr 2 – 5 gjelder forhold som alle kan påberopes som ankegrunner. Dette er forhold som tilsynsutvalget er avskåret fra å prøve, jf domstoloven § 236 fjerde ledd.

Når det gjelder påstanden om at han som dommer skal ha opptrådt partisk, er han ikke enig i dette. Når han i dommen har berørt klagerens opptreden, var det nødvendig å gjøre dette fordi den hadde en viss bevismessig betydning. Dommeren oppfattet hans opptreden som kritikkverdigg, men det skyldtes ikke en forutinntatt eller partisk holdning fra dommerens side.

Ordet ”culpøs” er en rettslig karakteristikk. At han som dommer etter en konkret vurdering oppfattet klagers opptreden som erstatningsbetingende, må være uproblematisk.

Hovedforhandling ble avholdt 4. desember 2003. Dommen ble avsagt først 9. februar 2004. Årsaken til at det tok noe tid å skrive dommen, skyldtes dels av arbeidsbelastningen ved embetet er forholdsvis høy, og dels at han hadde ferie i perioden 17. desember 2003 til 6. januar 2004. Samtidig skal saksbehandlingen være forsvarlig, og det var dessverre ikke mulig å behandle saken noe særlig raskere enn det han gjorde.

Når det gjelder forliksforhandlingene, har klager gitt uttrykk for at det var ”underlig” at dommeren ”bragte klarhet i hvor langt partene sto fra hverandre i forbindelse med forliksdrøftelsene. Til dette uttales følgende:

”For meg er det naturlig å innlede en forliksforhandling med å avklare omtrent hvor langt partene står fra hverandre. Dette kan vanskelig være kritikkverdigg i seg selv. Uheldig blir dette først dersom man forsøker å presse partene eller prosessfullmektigene til å røpe posisjoner som de av prosesstaktiske eller andre grunner ønsker å holde skjult, men det er ikke min arbeidsform, og slik gjorde jeg det heller ikke i denne saken.”

Embetsleder har hatt lite å tilføye til dommerfullmektigens uttalelse. Han har imidlertid kommentert tidsforløpet fra hovedforhandling og til dom ble avsagt, og har i denne forbindelse uttalt følgende:

”Det er beklagelig at det unntaksvis går så vidt lang tid fra hovedforhandling til dom som i dette tilfellet. Denne forsinkelsen, som jeg ikke kan se er kritikkverdigg, har sammenheng med både ferieavvikling, seminar og dommerfullmektigkurs for B i perioden, samt kort sykemelding for meg og skifte av vikardommerfullmektig for dfm B under hans kst som dommer. Bemanningen ble i perioden slik at B ble overbelastet med saker. B hadde i perioden til dels lange dager, noe som ikke bekymret meg meget, idet han er en usedvanlig dyktigg dommerfullmektigg, som også hadde dommerlønn på den aktuelle tiden. Alternativet måtte ha vært utsettelse av berammede saker.

Dersom Tilsynsrådet finner at forsinkelsen kvalifiserer for noen form for kritikk, bør den ikke belastes dfm B, men eventuelt rettes mot meg, for ikke å ha lettet arbeidspresset for B, slik at han kunne gjort dommen ferdigg tidligere. Jeg kan imidlertid ikke se at jeg har opptrådt kritikkverdigg i så måte. Vi har stort arbeidspress og forsøker å utnytte ressursene maksimalt.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstoloven § 238 andre ledd andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstoloven § 236 første ledd. Imidlertid gjelder det visse viktige, lovbestemte unntak fra denne hovedregelen.

Et viktig unntak følger av domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig. Dette betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for kjæremål eller anke til høyere domstol, kan tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Dette gjelder uavhengig av om anke/kjæremål er anvendt eller ikke.

Utvalget kan etter dette ikke overprøve den del av klagen som gjelder bevisvurderingen, herunder unnlattelse av å foreta befaring, det vil si de forhold som nevnes i klagens punkt 2-5. Det samme gjelder rettens saksomkostningsavgjørelse. Dette er alt sammen forhold som kan påberopes som ankegrunner. For så vidt gjelder disse forhold, må derfor klagen avvises.

Anførslene om partiskhet, slik de formuleres i klagen, antas å kunne vurderes av utvalget. Det samme gjelder dommerens fremferd og opptreden i forbindelse med forliksforhandlinger, samt spørsmålet om det medgikk unødig lang tid før dom ble avsagt.

Når det gjelder de uttalelser i domspremissene som klageren tar opp, viser utvalget til dommerfullmektigens redegjørelse. Den sak klagen gjelder, synes å ha dreiet seg om et etterfølgende oppgjør mellom klageren og hans avdøde samboers barn, bl.a. om hans rett til å bli boende i den boligen de tidligere disponerte. Mye tyder på at tvisten dermed gjaldt personlige konfliktforhold. I en slik situasjon kan det fremstå som helt nødvendig for premissene for avgjørelsen, å gi en nærmere karakteristikk av en eller flere parter opptreden, også når dommeren ser denne som negativ. Under enhver omstendighet må en dommer antas å ha svært vide rammer når det gjelder formuleringen av premisser i en rettsavgjørelse, og det kan bare unntaksvis komme på tale å reagere med kritikk mot disse.

Dommerfullmektigens uttalelse med henblikk på hans opptreden i forbindelse med forliksutspill under hovedforhandlingen, berører ikke direkte det forhold som synes å være klagers hovedankepunkt, der klager særlig synes opptatt av at dommerfullmektigen skal ha insistert på å få vite hvilket kronebeløp forliksforhandlingene strandet på.

Dommerfullmektigen uttaler at det for ham "er det naturlig å innlede en forliksforhandling med å avklare omtrent hvor langt partene står fra hverandre." Hans videre uttalelse, jf sitatet foran, tyder imidlertid på at han har vært seg bevisst å ikke øve et press for å få partene eller advokatene til å røpe opplysninger "som de av prosessaktiske eller andre grunner ønsker å holde skjult".

Partene synes å være uenige om hvorledes forliksforhandlingene forløp, og om dommerfullmektigens rolle i denne forbindelse. Men selv om man legger klagers fremstilling til grunn, kan utvalget vanskelig se det godtgjort at dommerfullmektigens opptreden har vært kritikkverdige. Når en dommer tar initiativ til forliksforhandlinger under hovedforhandlingen, er dette som regel i begge parter interesser. Også i slike situasjoner

må en dommer innrømmes et vidt spillerom, når han eller hun forsøker å bidra til en minnelig løsning mellom partene.

Når det til slutt gjelder klagerens anførsel om sen saksbehandling, legger utvalget til grunn at det tok drøyt to måneder å avsi dommen, etter at hovedforhandlingen var avsluttet. Utvalget har forståelse for at klageren opplevde dette som lang tid. Men under henvisning til dommerfullmektigens redegjørelse, og til embetsleders supplerende uttalelse, kan utvalget ikke se at tidsforløpet i denne konkrete saken er kritikkverdig i den forstand at det gir grunnlag for disiplinærtiltak.

Tilsynsutvalget kan ikke se at dommerfullmektig B har gjort seg skyldig i brudd på god dommerskikk eller at han på annen måte har overtrådt de plikter stillingen medfører.

Etter dette har Tilsynsutvalget for dommere fattet slikt enstemmig vedtak:

Klagen avvises i den utstrekning den omfatter forhold som omhandles i domstoloven § 236 fjerde ledd. For øvrig foreligger det ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak mot dommerfullmektig B.

* * * * *

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe vedtaket inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstoloven § 239.

Kopi av dette vedtak sendes sorenskriveren i X tingrett til orientering.